

Балаклісць Аліна Олександрівна, здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри фінансового права та фіскального адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент **Грущенко О. А.**

РОЛЬ БІЗНЕС-ПЛАНУ В ПОДОЛАННІ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЩОДО КОРУМПОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогодні нестабільність факторів навколишнього середовища вимагає від підприємств детального прогнозування своєї стратегічної та поточної діяльності, врахування загроз і можливостей подальшого розвитку та досягнення поставлених цілей. Важливим елементом стратегічного планування є бізнес-планування, яке можна розглядати як дієвий інструмент сучасного менеджменту у виявленні деструктивних непередбачуваних послуг на корупційних ринках, завдяки якому підприємства можуть визначити мету і завдання свого функціонування, розробити систему заходів щодо поліпшення результатів діяльності або запобігання небажаним явищам.

Сучасні інтеграційні та глобалізаційні процеси, що нині відбуваються у світі, змушують підприємців шукати нові методи та підходи до управління для забезпечення конкурентоспроможності підприємств та підвищення ефективності бізнесу. Одним із таких методів є складання бізнес-плану. Закордонна практика управління підприємствами, що досягли значних успіхів у бізнесі, серед безлічі застосовуваних методів управління також надає перевагу бізнес-плануванню.

Дослідження діяльності зарубіжних фірм показують, що причинами абсолютної більшості банкрутств компаній є прорахунки або відсутність бізнес-планування. Але, на жаль, в Україні застосування бізнес-планування для вдосконалення та підвищення ефективності підприємства знаходиться на вкрай низькому рівні, і на даному етапі більшість підприємств та підприємців досить скептично ставляться до такого методу управління.

По-перше, таке ставлення пов'язане з тим, що розвиток ринкових відносин в Україні відбувався досить швидко і стихійно, що зумовило пізній прихід бізнес-плану як ключового елементу управління підприємством на терени нашої держави. По-друге, сьогодні українське законодавство не закріплює обов'язковості розроблення бізнес-плану. Останній є новим документом для більшості українських підприємств. Незважаючи на прагнення країни приєднатися до європейської спільноти та підвищити стандарти якості продукції, послуг та принципів ведення бізнесу, значно поширена позиція, яка заперечує доцільність розроблення розгорнутого бізнес-плану і передбачає як альтернативу стисле технікоекономічне обґрунтування. Вважається, що відсутність проробленого бізнес-плану може бути компенсована знанням «глибин»

У сучасних умовах господарювання така позиція не може бути достатньою не тільки для отримання інвестицій під конкретні бізнес - проекти, а й для кваліфікаційної роботи в бізнесі. Тут практика бізнесу випереджає законодавство, і бізнес-планування стає обов'язковим елементом підприємницької діяльності [2, с. 112].

Нині існує значна кількість методик розроблення бізнес-плану. Всіх їх можна розділити на три групи відповідно до специфіки розробника та масштабу інвестиційного проекту [3]: міжнародні; державні; корпоративні.

Найбільш відомими та апробованими у світовій практиці міжнародними методиками та стандартами з бізнес-планування є:

- 1) методика UNIDO (Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку) для країн, що розвиваються, відображає інтереси підприємця, що цілком відповідає головній меті організації. Цю методику доцільно застосовувати для стартапів, оскільки акцентується увага саме на бізнес-ідеї [4];

- 2) методика EBRD (Європейський банк реконструкції та розвитку). На основі розробленого бізнес-плану за методикою EBRD фінансові організації, інвестори, зможуть оцінити ризики надання кредиту компанії та його повернення у разі не реалізації проекту [5];

- 3) методика фірми Coldman, Sachs & Co (одного з лідерів світового інвестиційного бізнесу);

- 4) методика фірми Emst & Young (інтернаціональної консультативно -аудиторської фірми);

- 5) методика TACIS, яка розроблена в рамках вищезначеного проекту Європейським Союзом для нових незалежних держав, які ґрунтуються насамперед на вимогах UNIDO;

- 6) методика за стандартами KPMG (KPMG International Cooperative - швейцарська асоціація, міжнародна мережа компаній, заснована в 1987 р. Займається консультативними, аудиторськими та іншими видами послуг).

До державних методик бізнес-планування для уніфікації та полегшення процесів і процедур розроблення бізнес-планів слід віднести «Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств» (МЕРТ) [6], методичні рекомендації з розроблення бізнес- планів інвестиційних проектів [7], вимоги до бізнесплану і рекомендації щодо його складання, розроблені Українським фондом підтримки підприємництва та стандартами BFM Group - української інвестиційно-проектної компанії.

Структура бізнес-плану може варіюватися залежно від типу підприємства, цілей, завдань і, що важливо, стандартів складання подібних документів.

Призначення бізнес-плану полягає у тому, що він допомагає підприємству реально оцінити ідею, втілити її у відповідну документацію, обґрунтувати ефективність та виявити сильні й слабкі сторони проекту, залучити необхідні фінансові ресурси та керувати процесом його реалізації. Якісний бізнес-план дасть змогу розв'язати чимало завдань [8, с. 143].

Метою розроблення бізнесплану з урахуванням європейських та світових стандартів є планування фінансової та техніко-технологічної діяльності підприємства на найближчі і віддалені періоди відповідно до потреб ринку і можливостей отримання необхідних ресурсів.

Будь-який бізнес-план включає в себе три блоки: маркетинговий, організаційний і фінансовий. У маркетинговому блоці готуються вихідні дані для дохідної частини фінансового плану, в організаційному - для видаткової [9, с. 68]. Фінансовий блок в обов'язковому порядку містить бюджет доходів і витрат; бюджет руху грошових коштів; розрахунок фінансових показників.

Отже, незважаючи на відсутність законодавчих актів, які зобов'язують розробку бізнес-планів, в Україні прийнята кількість указів, які формують ділове середовище підприємства. Функціонування в ньому передбачає необхідність розробки бізнес-плану для одержання фінансування проекту. Підвищення обізнаності підприємців і управлінців, переймання зарубіжного досвіду стосовно бізнес-планування приведе український бізнес на більш високий рівень розвитку.

Список використаних джерел

1. Данік Н.В. Бізнес-планування як інструмент здійснення фінансового менеджменту в сучасних умовах розвитку України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2014. № 1. С. 112. URL: <http://global-national.in.ua/archive/1-2014/16.pdf>.

2. Чичун В.А., Паламарчук В.Д. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності. Соціум. Наука. Культура. 2010. № 21 (18). С. 58.

3. Бізнес-план розвитку производства предприятия URL: <http://www.siora.ru>.

4. Методика розроблення бізнес-плану UNIDO URL: <http://www.unido.ru>.

5. Методика розроблення бізнес-плану Європейського банку реконструкції та розвитку URL: <http://www.ebrd.com/russian/pages/about.shtml>.

6. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств : Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 № 290. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0290665-06>.

7. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-планів інвестиційних проектів: Наказ Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010 № 73 URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.39798.0>.

8. Алексєєва М.М. Планування діяльності фірми: [навч.-метод. посіб.]. Київ: Фінанси і статистика, 2011. С. 143.

9. Пашута М. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності. Персонал. 2006. № 10. 258 с. С. 66-74.